

Gedrag bij een ongeval, vluchtmisdrijf en schuldig verzuim

Juli '10 – Hilde Peeters

Jaarlijks worden duizenden mensen geconfronteerd met een verkeersongeval, soms ook een ongeval met zware gevolgen. Hoe reageer je best wanneer je in zulke situatie terecht komt? Welke regels gelden voor de bestuurder, voor de inzittenden, voor de getuigen?

Gedrag bij een ongeval

Artikel 52 van de Wegcode (zie onderaan deze pagina) geeft aan welk gedrag moet gevolgd worden wanneer een verkeersongeval heeft plaatsgevonden. We kunnen de tekst van het artikel als volgt begrijpen:

De tussenkomst van de politie bij een verkeersongeval is niet altijd noodzakelijk. Wanneer men de politie belt is het ook niet altijd mogelijk dat de politie effectief ter plaatse komt. De meldkamer van de politie zal aan de hand van de oproep de ernst van de feiten beoordelen en beslissen of de politie al of niet onmiddellijk komt. Wanneer de verwondingen zeer licht zijn (schram op de hand, schaafwonde op het been...) dan kan de meldkamer oordelen dat de politie op dat ogenblik andere prioriteiten heeft en aan de betrokkenen vragen om naar het politiebureau te komen. Wanneer het om een ongeval met ernstige lichamelijke verwondingen gaat, zal de politie in elk geval ter plaatse komen. Een interventieploeg zal de nodige vaststellingen doen en neerschrijven in een proces-verbaal. Dat wordt opgestuurd aan de Procureur des Konings.

Als er gewonden zijn, moet de dienst 100 onmiddellijk verwittigd worden. De dienst 100 stuurt een ziekenwagen en indien nodig een MUG-ploeg of de brandweer. Zij verwittigen zelf ook de politie.

Verkeersongevallen met enkel materiële schade kunnen de betrokkenen zelf afhandelen wanneer alle partijen bereid zijn om het ongeval onderling of via tussenkomst van de verzekering te regelen.

Als er enkel materiële schade is die partijen onderling willen regelen, dan is het voldoende om het Europees Aanrijdingsformulier in te vullen, door alle partijen te laten ondertekenen en aan de verzekeringsmaatschappij te bezorgen. De betrokkenen mogen dit ongeval ook regelen zonder tussenkomst van de verzekeringsmaatschappij. In dit geval geeft één van de partijen zijn fout toe, is hij bereid de schade van de tegenpartij te vergoeden en wordt er onderling een betalingsregeling afgesproken. Ook in dat laatste geval is het een goed idee om het Europees Aanrijdingsformulier in te vullen, zodat de versies over de feiten vaststaan.

Vluchtmisdrijf

Vluchtmisdrijf is een afzonderlijk misdrijf dat als dusdanig bestraft wordt. Het feit dat iemand vluchtmisdrijf heeft gepleegd betekent echter niet automatisch dat hij aansprakelijk is voor het ongeval. De gewone regels om te bepalen wie aansprakelijk is blijven gelden, ook in geval van vluchtmisdrijf. Het gebeurt dat iemand die vluchtmisdrijf pleegt zich achteraf aangeeft. Soms wordt hij of zij opgespoord.

Wanneer is er volgens de wet sprake van vluchtmisdrijf? Een vluchtmisdrijf is een onmiddellijk aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra men de vlucht neemt om zich te onttrekken aan de vaststellingen. De voorwaarde van “de intentie hebben om aan de vaststellingen te ontsnappen” wordt door de rechtspraak ruim ingevuld. Het is voldoende dat de bestuurder handelt om zich te onttrekken aan de vaststellingen, zelfs zonder dat hierbij sprake is van het opzet om te ontsnappen aan *vervolging*. In het verlaten van de plaats van het ongeval ligt namelijk een feitelijk vermoeden van onachtzaamheid. Uit de rechtspraak blijkt zelfs dat wanneer alleen een visitekaartje wordt achtergelaten of wanneer de identiteit of nummerplaat wordt opgegeven zonder ter plaatse te blijven om verdere informatie te geven, men in beginsel vluchtmisdrijf pleegt, zelfs wanneer men later terugkeert om de vaststellingen toe te laten. Wegens het aflopende karakter van het vluchtmisdrijf hebben gedragingen achteraf geen invloed meer op het misdrijf zodat zelfs de terugkeer van de dader achteraf in beginsel irrelevant is voor de strafbaarheid¹.

De strafderving die het gevolg is van een vluchtmisdrijf verjaart na verloop van drie jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf is begaan. Bij herhaling van de feiten

¹ [Glorieux F.](#), [Jocqué, G.](#), [Sierens, R.](#), Wet & Duiding Wegverkeer 2008, Larcier Wet & Duiding, pag 20.

binnen drie jaar na een eerdere veroordeling voor vluchtmisdrijf voorziet de wet in een verdubbeling van de mogelijke gevangenisstraf en geldboete.

In 2004 werd door Jos Ansoms (later overgenomen door Jef van den Bergh) en Inge Vervotte een wetsvoorstel ingediend om de bestraffing van vluchtmisdrijf aan te passen. Bedoeling was om een gradatie in te voeren bij de bestraffing, omdat er een verschil bestaat tussen een dader die in paniek van de plaats van het ongeval wegvlucht maar zich enkele uren later spontaan gaat aangeven bij de politie en een dader die zijn voertuig tot schroot laat verwerken om alle sporen uit te wissen. De indieners beoogden een lichtere sanctionering voor de dader die zich binnen de vierentwintig uur na het ongeval zelf meldt bij de politie. Men hoopte zo ook meer daders aan te sporen om zich te melden. Tot op vandaag is dit wetsvoorstel evenwel niet in wet omgezet.

Schuldig verzuim

Op iedere burger rust een hulpverleningsplicht op het moment dat iemand in een toestand van groot gevaar verkeert. In de rechtsleer is de term gevaar inmiddels verder verduidelijkt als zijnde een gevaar voor de gezondheid, de integriteit, de vrijheid of eerbaarheid van een andere mens.

De bestuurder van een voertuig, die iemand verwondt bij een verkeersongeval en desondanks doorrijdt, kan vervolgd worden wegens overtreding van artikel 52 Wegcode, vluchtmisdrijf, het toebrengen van onopzettelijke slagen en verwondingen en schuldig verzuim. Een passagier kan niet vervolgd worden wegens vluchtmisdrijf, maar eventueel wel wegens schuldig verzuim of overtreding van artikel 52 Wegcode in verband met het gedrag bij een ongeval. Ook een getuige zou vervolgd kunnen worden wegens schuldig verzuim.

Wetteksten

Opmerking: de vermelde boetebedragen moeten vermenigvuldigd worden met 6 opdecimen

1. Koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg (B.S. 09.12.1975). (wegcode)

TITEL II: Regels voor het gebruik van de openbare weg

Artikel 52: **Gedrag bij een ongeval**

52.1. Elke persoon betrokken in een ongeval moet de nodige maatregelen nemen om de veiligheid en vlotheid van het verkeer te verzekeren.

De bestuurder moet ondermeer de bepalingen van artikel 51 naleven.

Het voertuig moet evenwel niet verplaatst worden wanneer het een ongeval betreft dat lichamelijk letsel heeft veroorzaakt.

52.2. Elke persoon betrokken in een ongeval dat uitsluitend stoffelijke schade heeft veroorzaakt, moet :

1° indien hij meer dan vijftien jaar oud is, zijn identiteitskaart of het als zodanig geldend bewijs vertonen aan andere in het ongeval betrokken personen die er hem om vragen;

2° ter plaatse blijven ten einde gezamenlijk de nodige vaststellingen te doen, of, zo er tussen de partijen geen akkoord is, een bevoegd persoon toe te laten die vaststellingen te doen. Indien geen bevoegd persoon binnen een redelijke tijd kan bereikt worden mogen de betrokken personen zodra mogelijk aangifte doen van het ongeval, hetzij op het dichtstbijgelegen politie- of rijkswachtbureau, hetzij op dat van hun woon- of verblijfplaats.

Zo een partij die schade geleden heeft evenwel niet aanwezig is, moeten de bij het ongeval betrokken personen zoveel mogelijk ter plaatse hun naam en adres opgeven, en in elk geval moeten zij deze inlichtingen zo haast mogelijk rechtstreeks of door tussenkomst van politie of rijkswacht mededelen.

52.3. Elke persoon betrokken in een ongeval dat lichamelijk letsel heeft veroorzaakt, moet :

1° zo nodig, hulp verlenen aan de gekwetsten;

2° indien hij meer dan vijftien jaar oud is, zijn identiteitskaart of het als zodanig geldend bewijs vertonen aan andere in het ongeval betrokken personen die er hem om vragen;

3° ter plaatse blijven ten einde een bevoegd persoon toe te laten de nodige vaststellingen te doen. Onttrekt zich niet aan de verplichtingen ter plaatse te blijven, de persoon die zich tijdelijk van de plaats van het ongeval verwijdt om hulp te verlenen aan de gekwetsten of om beroep te doen op een bevoegd persoon, na zijn naam en adres aan één van de eventueel aanwezige personen te hebben opgegeven.

Indien evenwel geen bevoegd persoon binnen een redelijke tijd kan bereikt worden, moeten de betrokken personen aangifte doen van het ongeval uiterlijk binnen vierentwintig uren, hetzij op het dichtstbijgelegen politie- of rijkswachtbureau, hetzij op dat van hun woon- of verblijfplaats.

2. Wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer (B.S. 27.03.1968). (wegverkeerswet)

TITEL IV: Strafbepalingen en veiligheidsmaatregelen

HOOFDSTUK IV: **Vluchtmisdrijf**

Artikel 33

§ 1. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboete van 200 euro tot 2.000 euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft:

1° elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetend dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare plaats is geweest,

2° hij die wetend dat hij zelf oorzaak van, dan wel aanleiding tot een verkeersongeval op een openbare plaats is geweest,

...de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is.

§ 2. Heeft het ongeval voor een ander slagen, verwondingen of de dood tot gevolg gehad, dan wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met een geldboete van 400 euro tot 5 000 euro of met een van die straffen alleen en met het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig voor een duur van ten minste drie maanden en ten hoogste vijf jaren of voorgoed.

3. Art. 422bis van het strafwetboek: **verplichting tot hulp aan personen in nood - schuldig verzuim**

“Met gevangenisstraf van 8 dagen tot een jaar en met een geldboete van €50 tot €500 of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, hetzij hij zelf diens toestand heeft vastgesteld, hetzij die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen. Voor het misdrijf is vereist dat de verzuimer kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen. Heeft de verzuimer niet persoonlijk het gevaar vastgesteld waarin de hulpbehoevende verkeerde, dan kan hij niet worden gestraft, indien hij op grond van de omstandigheden waarin hij werd verzocht te helpen, kon geloven dat het verzoek niet ernstig was of dat er gevaar aan verbonden was. De straf bedoeld in het eerste lid wordt op 2 jaar gebracht indien de persoon die in groot gevaar verkeert, minderjarig is.”